

การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของ
นักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
THE MANUAL DEVELOPMENT PREVENTION AND CORRECTION OF NARCOTIC DRUG IN
SECONDARY SCHOOL THE DEPARTMENT OF GENERAL

สิริวัฒน์ มั่นสุข¹, อาจารย์ เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์², รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์³

Siriwat Munsuk¹, Capt. Dr. Apitee Songbundit², Prof. Dr. Puongrat Kesonpat³

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สร้างคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตอนที่ 2 ประเมินและทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน โดยแบ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือฯ ในส่วนของการประเมินความเหมาะสมใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เป็นผู้ประเมินและวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการประเมินความเป็นไปได้ใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน เป็นผู้ประเมิน และทดลองคู่มือฯ ใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 216 คน โดยวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1. คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนประกอบ 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 คำชี้แจงใช้คู่มือ ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนที่ 3 แนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่วนที่ 4 การเสริมสร้างทักษะชีวิต

2. คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนมีระดับทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การพัฒนาคู่มือป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทักษะชีวิต

Abstract

The objective of this study is to develop a manual for drug prevention and solutions to strengthen the life skills of secondary student life skills under the management and control of the Office of the Basic Education Commission : (OBEC). The process of this research study can be classified into three steps as follows :1)Building a manual for drugs prevention and solution to strengthen the life skills of secondary student's life skills under the management and control of OBEC by studying the related literatures and interviews from five specialists; 2) Evaluating manual for drug prevention and solutions to strengthening the life skills of secondary studentunder the management and control of OBEC by professionals working as evaluators and analysts with the an average value, standard deviation and feasibility conducted twenty specialists working as evaluators and an analyst with a standard valuation and a single sample;3) Testing manuals for drug prevention and solutions to strengthen the life skills ofsecondary student life skills under the management and control of OBEC with the a sample of twohundred and sixteen students by analyzing with the average value, standard deviation and the values from the independent sample.The results of this research can be concluded as follows :

TheManuals for drugs prevention and solutions to strengthen the life skills of secondary students life skills under the management and control of OBEC,which was comprised of four components : 1) An explanation of the manual; 2) Basic knowledge related to drugs;3) Guildlins for drug prevention and solutions; 4) The strengthening of life skills related to this issue.Manual for drug prevention and solutions to strengthen the secondary student life skills under the management and control of OBEC were the most suitable and higher than the criteria at a statistically significant level of .05After using manuals for drug prevention and solutions to strengthen the life skills ofsecondary students life skills, the results showed that the of life skill level of the students was higher in compar is on be for the study at a statistically significant level of .05

ภูมิหลัง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบัน ยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน และส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชนอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตเทศบาล และกรุงเทพฯ เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดที่จำเป็นที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ในขณะเดียวกัน ก็มีมีตัวยานี้ใหม่ๆ ที่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้นำมาเผยแพร่ ซึ่งจะต้องมีมาตรการป้องกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญที่มีทั้งผู้เสพและผู้ค้าระดับขายปลีกให้กับ ผู้เสพซึ่งยาเสพติดที่เป็นปัญหาแพร่ระบาดหลัก คือ ยาบ้า รองลงมาคือกัญชา พิษกระท่อม ไอซ์ และเฮโรอีน และที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด คือ คีตา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากในอดีต นอกจากนี้ยังพบการใช้ยาควบคุม/ยาอันตรายในทางที่ผิดใน กลุ่มเด็กและเยาวชน โดยประชากรที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งในมิติของการเสพและกระทำความผิดที่มีอายุไม่เกิน 24 ปี มีสัดส่วนสูง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 40 ยังอยู่ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 70 ของผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพรับจ้าง แรงงาน และเกษตรกร [1]

ซึ่งสอดคล้องสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดตามรายงานของแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558-2562 โดยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องของรายใหม่ยังคงเป็นปัญหาหลักในอนาคต ซึ่งพบว่ามีส่วนสูงทั้งในกลุ่ม ผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ แม้ว่าจะมีแนวโน้มสัดส่วนลดลงแต่ในกลุ่มผู้เข้าบำบัดรักษาก็ยังมีไม่ต่ำกว่า 3 ใน 5 ขณะที่กลุ่ม ผู้ต้องหา

มีถึงร้อยละ 70 โดยกลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปีถือเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งพบทั้งที่อยู่ใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับประถมศึกษาเป็นสอง กลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งหากสามารถผลักดันให้นักเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นเรียนต่อถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้จะทำให้อัตราการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง [2]

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดสู่กลุ่มเยาวชนนั้นเพิ่มขึ้นทุกปี องค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนจึงพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ต้องผ่านเข้ามาในระบบการศึกษาและเป็นอีกหนึ่งหน่วยที่มีความสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม ความรู้ต่อโทษและพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งสถานศึกษาเองนั้นถูกกำหนดให้มีการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) แก้ไข พ.ศ.2553 [3]

อีกทั้งรัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักวิธีปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นมั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการ ผู้บริหารทุกระดับนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยผู้บริหารทุกระดับ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ต้องให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกัน ที่จะปกป้องคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ความร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เช่น กิจกรรม TO BE NUMBER ONE กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีป้องกันยาเสพติด กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมการรวมกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา ทั้งในส่วนของชมรมและสภานักเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติดและอบายมุข จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทุกคนให้ทั่วถึงโดยสร้างเครือข่ายแกนนำทุกระดับในสถานศึกษาทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบการดำเนินงาน 5 มาตรการ ตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด คือ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ ภายใต้กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ที่ กำหนดให้สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูล และไม่ไล่ออก อนึ่งผู้บริหารทุกระดับ อำนาจการ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและจัดมาตรการเสริมแรงให้แก่ผู้รับผิดชอบด้านยาเสพติดดีเด่น ด้วยการยกย่องชมเชย มอบโล่ เกียรติบัตร เลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ มาตรการลงโทษบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ออกจากราชการและเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพครู [4]

ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด [5] คือ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สามารถสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่นความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การเสริมทักษะชีวิตในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนักเรียนในรูปแบบที่

หลากหลายที่สนองตอบความสนใจและสอดคล้องกับความถนัดของนักเรียนจะทำให้การดำเนินกิจกรรมด้านยาเสพติดเข้าไปอยู่ในวิถีการเรียนการสอนอย่างกลมกลืนและสามารถเข้าถึงนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ทั้งนี้จากการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษานั้นไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ไม่มีระบบงานที่ชัดเจน จึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าถึงได้ยากรวมถึงผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะเป็นครูผู้สอนซึ่งไม่ได้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์โดยตรง จึงทำให้ขณะปฏิบัติงานไม่มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมถึงกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุดและประสบผลสำเร็จขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของยาเสพติด สาเหตุของการติดยาเสพติดวิธีการสังเกตผู้ติดยาเสพติด มาตรการการป้องกันและแก้ไข การให้คำปรึกษาแก่ผู้ติดยาเสพติดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและการให้ความรู้และภูมิคุ้มกันของพิษภัยของยาเสพติด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา พัฒนาคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดครูหัวหน้าระดับชั้น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติและเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะส่งผลให้ปริมาณนักเรียนและเยาวชนที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดลดลง โดยผ่านระบบกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อประเมินและทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อให้ตรงกับความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้างคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและหลักการสร้างคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วยเอกสารและงานวิจัยดังนี้

- 1.1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคู่มือการปฏิบัติการ องค์ประกอบความสำคัญของคู่มือและลักษณะสำคัญของคู่มือ
- 1.2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
- 1.3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

ขั้นที่ 2 นำโครงร่างคู่มือที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือ โดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) การสัมภาษณ์ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สภาพปัญหาสาเหตุในสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษากับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ การจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบการสัมภาษณ์แบบไม่มีคำถามแน่นอน (Unstructured Interview) โดยใช้ลักษณะคำถามปลายเปิด (Open ended) แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นที่ 3 สร้างคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสร้างคู่มือคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำ แล้วผู้วิจัยนำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งรูปแบบเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1) บทนำ วัตถุประสงค์ ความสำคัญ คำชี้แจงใช้คู่มือส่วนที่ 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุ ส่วนที่ 3) หน้าที่ บทบาท และแนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุของครู ส่วนที่ 4) กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ

ขั้นที่ 4 รวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงให้เป็นระบบ แล้วจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ตอนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้ของคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกลุ่มผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

โดยการประเมินความเหมาะสมให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุในสถานศึกษาจำนวน 5 ท่านโดยทำหนังสือเรียนเชิญผ่านบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือเครื่องมือการประเมินที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือแบบประเมินความเป็นไปได้ของคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 3 นำคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กำหนดไว้ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายส่วนและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ตอนที่ 3 ทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาสุขภาพจิต เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเจาะจงเลือกนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า จำนวน 72 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 3 คนโดย คัดเลือกจากนักเรียนที่มีความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำให้เป็นหัวหน้าห้อง รองหัวหน้าห้องหรือตัวแทนที่มีความเหมาะสม เพื่อเป็นเครือข่ายแกนนำระดับโรงเรียน จำนวน 216 คน ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตทำการวิจัยในมนุษย์ โดย คณะกรรมการจริยธรรมโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ หนังสือรับรองเลขที่ SWUEC/X-343/2559

ขั้นที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งในการทดลองใช้เครื่องมือ 2 ส่วน คือ

2.1 คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีส่วนประกอบ 4 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ วัตถุประสงค์ ความสำคัญ คำชี้แจงใช้คู่มือส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนที่ 3 แนวปฏิบัติในการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตส่วนที่ 4 การเสริมสร้างทักษะชีวิต

2.2 แบบวัดทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบวัดทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยโดยนำแบบวัดทักษะ ชีวิตด้านทักษะพิสัย ที่สร้างขึ้นโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content analysis) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนแล้วนำผลที่ได้หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC : Index of Item-Objective Congruence) เฉพาะกับแบบวัดทักษะชีวิต ด้านทักษะพิสัยโดยถือเป็นเกณฑ์ ค่าIOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไปแสดงว่าแบบวัดข้อนั้นมีมีความครบถ้วน เที่ยงตรงของ เนื้อหา ที่ใช้ได้ จากนั้นแบบวัดทักษะชีวิตที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพ โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิต ทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา(Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค Cronbach ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .88

ขั้นที่ 3 การทำการทดลอง การทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเพื่อเสริมสร้างทักษะ ชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยอาศัย แบบการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลหลังจากที่ทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเพื่อเสริมสร้าง ทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ย(Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) ก่อนและหลังการทดลอง ใช้ และทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยโดยรวมและรายด้านก่อนและหลังการทดลองใช้ คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการทดสอบที่

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย เรื่องการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเพื่อ เสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถ สรุปผลได้ ดังนี้

1. คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมของเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า มี 2 ส่วนมีระดับความเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ส่วนที่ 4 การเสริมสร้างทักษะชีวิต มีค่าความเหมาะสมมากที่สุดและสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.44$) รองลงมาคือ ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.54$) และพบว่า มี 2 ส่วนมีระดับความเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ส่วนที่ 1 คำชี้แจงใช้คู่มือและส่วนที่ 3 แนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.54$)

2. คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีระดับความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนมีระดับความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยมี ส่วนที่ 4 การเสริมสร้างทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.27$) และรองลงมาคือ ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด มีค่าความเป็นไปได้มากกว่าส่วนอื่น ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.45$) รองตามลำดับคือ ส่วนที่ 1 บทนำ ความจำเป็นในการจัดทำคู่มือ คำชี้แจงใช้คู่มือ วิธีการใช้คู่มือ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.41$) ส่วนที่มีระดับความเป็นไปได้น้อยกว่าส่วนอื่นๆ คือ ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 3 แนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.56$)

3. หลังการทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนมีทักษะชีวิตโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 17.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หลังการทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนทักษะชีวิตทั้ง 5 ด้านได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร สังเกตและจดจำ ทักษะสร้างสัมพันธ์ภาพและความร่วมมือ และทักษะการควบคุมอารมณ์ตนเองและรับมือกับความเครียด สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากผลงานวิจัยพบว่า คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 4 ส่วนประกอบด้วยส่วนที่ 1 บทนำ วัตถุประสงค์ ความสำคัญ คำชี้แจงใช้คู่มือส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนที่ 3 แนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและส่วนที่ 4 การเสริมสร้างทักษะชีวิตพบว่าทุกส่วนมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับความเป็นไปได้พบว่าทุกส่วนมีระดับความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ 3.50 ($\mu = 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจาก การสร้างคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการแบ่งองค์ประกอบออกเป็นส่วนๆ ทำให้ผู้นำคู่มือไปใช้สามารถนำไปใช้เข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยง่าย ง่ายต่อความเข้าใจใช้เวลาน้อยได้การค้นคว้าเมื่อต้องการองค์ความรู้ในเรื่องใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของ ชลธิรา ศรีสดีไธ [6] ที่ศึกษาการพัฒนาคู่มือการสอนความคิดสร้างสรรค์สำหรับครูประถมของโรงเรียนอานวยศิลป์ ผลของการศึกษาได้คู่มือซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนอานวยศิลป์ พญาไท ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัด

กิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนอานวยศิลป์ วิทยาโท ตอนที่ 3 พัฒนาการกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนอานวยศิลป์ จำนวน 10 กิจกรรม และ กรรณิกา เมืองแก้ว [7] ที่ได้ศึกษาคู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการของโรงเรียนवासुเทวี ผลของการศึกษา ได้คู่มือซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 3 ตอน คือตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ ตอนที่ 2 หน้าที่ของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ ของโรงเรียนผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครู มีความเห็นว่าโดยภาพรวม คู่มือนี้มีความเป็นไปได้การนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.26)

2. จากผลงานวิจัยพบว่า หลังการทดลองใช้คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าจำนวน 216 ราย พบว่าระดับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ทักษะการตัดสินใจทักษะการแก้ไขปัญหาทักษะการสื่อสารสังเกตและจดจำทักษะสร้างสัมพันธ์ภาพและความร่วมมือ และทักษะการควบคุม อารมณ์ตนเองและรับมือกับความเครียดสูงกว่าก่อนการทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสาเหตุที่เป็นอย่างนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้มีการพบเจอประสบการณ์ อันเป็นภาวะอัน ปับคั้นต้องการตัดสินใจและหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ เพื่อให้ตนเองสามารถหลุดพ้นสภาวะปัญหาหานั้นได้ตามแนวทางที่ถูกต้องโดยการได้รับประสบการณ์ทั้งในรูปแบบเดี่ยวและกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดและงานวิจัย ของที่ Thurston ที่ได้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตกับเด็กวัยรุ่นชนบทในรัฐเทนเนสซีและรัฐมิสซูรีจำนวน 114 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วัยรุ่นมีพื้นฐานทักษะในการจัดการตัวเองรู้จักเอาตัวรอด ไม่ก่อปัญหาต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่าหลังจากให้ความรู้ในเรื่องการจัดการกับชีวิต ความภูมิใจในตนเอง และทักษะทางสังคม ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนความรู้ความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แก้วใจ สิทธิศักดิ์ [8] ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิต หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่ากลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับความรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึง บุษกร อรรถโกมล [9] ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต มีคะแนนทักษะชีวิตโดยรวมและทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่ออรอง และการจัดการกับอารมณ์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเยาวชนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิตมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมหลังการทดลอง สูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมทักษะชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และงานวิจัยดวงกมล มงคลศิลป์ [10] ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในเด็กวัยรุ่นตอนต้น กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่จำนวน 1 ครั้งระยะเวลา 8 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ดีกว่าก่อนได้รับโปรแกรม และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภายหลังทดลอง 1 เดือน กลุ่มทดลองยังมีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย ปรธานโครงการต้องมีการจัดประชุม และอบรม องค์ความรู้ และ ทฤษฎี ที่จะนำไปใช้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความเข้าใจ เม่นยำ เสียก่อน เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้ และทฤษฎี นั้นถ่ายทอดและสร้างประสบการณ์ของทักษะนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย นั้นควรจัดอย่างต่อเนื่อง ในทุกภาคเรียนพร้อมทั้งสร้างการถ่ายทอดองค์ความรู้และทฤษฎี follow-up จากบุคคลผู้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อเป็นการขยายผลของกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยต่อไป

1.3 ควรมีการติดตามผลจากนักเรียนที่ได้รับการเสริมสร้างทักษะด้านทักษะพิสัยว่าสามารถนำองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทฤษฎีไปในการแก้ไขปัญหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้หรือไม่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย พบว่าด้านทักษะพิสัยนั้นสามารถสร้างระดับทักษะทักษะพิสัยให้สูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการวิจัยครั้งต่อไปนั้นผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรนำทักษะชีวิตอีก 2 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัยและด้านจิตพิสัยนำมาทดลอง เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของทักษะชีวิตในด้านอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

[1] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2560). *แผนประชารัฐร่วมใจ*

ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2561. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

[2] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การป้องกัน*

และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด พ.ศ. 2558 – 2562. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

[3] พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 (แก้ไข ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2560). *สภานิติบัญญัติแห่งชาติ*

[4] กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา 2561. กระทรวงศึกษาธิการ*

[5] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด*

ปี ๒๕๕๘ เมื่อ 10 ธันวาคม 2558, สืบค้นจาก <http://www.nccd.go.th/upload/news/58ok.pdf>

[6] ชลธิรา ศรีสดใส. (2557). *การพัฒนาคู่มือการสอนความคิดสร้างสรรค์สำหรับครูประถมของโรงเรียนอานวยศิลป์.*

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

[7] กรรณิกา สุวรรณศิลป์. (2546). *การพัฒนาการพัฒนากลยุทธ์กิจกรรมค่ายทักษะชีวิตป้องกันการใช้สารเสพติดสำหรับ*

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กลุ่มโรงเรียนท่าหิน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[8] แก้วใจ สิทธิศักดิ์. (2551). *ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตต่อการพฤติกรรมป้องกันการใช้สารแอมเฟตามีน*

ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ พย.ม.(การพยาบาลเด็ก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- [9] บุษกร อรรถโกมล. (2549). ผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่. ปริญญา นิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่
- [10] ดวงกมล มงคลศิลป์. (2551). ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในเด็กวัยรุ่นตอนต้น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (พย.ม.). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.